

UJ SZELLEMET A SZÖVETSÉGBE!

Irtá HORDÓSY IVÁN

A Kanadai Magyar Szövetség a régi elnök lemondása folytán új helyzet elé került. Ezt a helyzetet a jelenlegi tisztikarnak a magyar közvélemény lehetősége szerint való bevonásával kell megoldania. A jelen pillanatban arról szó nem lehet, hogy választás után egyezünk meg az új elnök személyében, viszont az is tagadhatatlan, hogy új vezetőre mulhatatlanul szükség van és a kérdéssel a februárra tervezett választásokig várni nem lehet.

Ez a Szövetség tulságosan fiatal és tulságosan sok vízszinteságon ment keresztül fennállásának rövid ideje alatt is ahhoz, hogy a határozott vezetést, fennállásának eme legnehezebb idejében nélkülözni tudná. A legnagyobb tisztelettel viseltetünk a jelenlegi tisztikarral szemben, de a Szövetség tisztviselői Kanada legkülönbözőbb pontjain élnek és valószínűleg maguk is jól érzik, hogy a központi vezetést a Szövetség ebben a pillanatban nélkülözni nem tudja.

Lehetne ugyan azzal is érvelni, hogy a Szövetség gondolata továbbra is a tisztikarban változások is állottak be, de viszont mindenki tudja, hogy ebben a pillanatban ez az élet csak tengődés, mert annak a bizalomnak nemcsak helyreállításáról, de felépítéséről kell gondoskodni, amely a Szövetség intézményével szemben a magyarság, elsősorban pedig Nyugatkanada magyarságának széles rétegében eddig jóformán teljesen hiányzott.

Arról van tehát szó, hogy megtartsuk-e a Szövetséget, vagy feladjuk. Ezt a kérdést nem mi vetjük föl, hanem az önmagától adódik attól függően, vajjon most, ezekben a nehéz órákban elég erős lesz-e a magyarság, hogy ennek a kérdésnek az azt megillető komolysággal szembe nézzen és főleg: akad-e közöttünk olyanvalaki, akiben összpontosul a magyarság nagytöbbségének bizalma és aki elég súlyos egyéniség ahhoz, hogy a hónapok óta iránytúl bolyongó Szövetség számára olyan célokat tűzzön ki, amelyek felé a magyarság nagytöbbsége nyugodtan követheti.

Ezeknek a céloknak kellős közepébe pedig az itteni magyarság segítségét, ügyeinek védelmét kell állítani, még pedig olyan módon, hogy a Kanadában élő magyarság minden rétege meg legyen arról győződve, hogy a Szövetségre igenis szükségünk van és azt valamennyiünknek támogatnunk kell. Lehet, hogy a vélemények eltérőek, de a mi tapasztalatunk azt mutatja, hogy a Szövetség csak akkor számíthat a magyarság támogatására, ha be tudja bizonyítani, hogy tagjai számára képes lesz konkrét előnyöket nyújtani. Etekintben mi már több javaslatot tettünk és meg vagyunk győződve róla, hogy a jelenlegi helyzet sikeres áthidalása esetén örömmel sietnek a Szövetség segítségére azok, akik eddig ezzel az ügygel szemben érthető okoknál fogva meglehetősen idegenkedéssel viselkedtek.

Országos nagy szervezetet eddig a magyarság külföldön sehol nem volt képes teremteni. Legalább is abban az értelemben, ahogy mi a Kanadai Magyar Szövetséget elképzeltük, a magyarságnak eddig még ilyen intézményt nem sikerült létesítenie. Sokan ebből azt a következtetést vonták le, hogy ami mást nem járt sikerrel, az itt is csődöt fog mondani. Mi nem valljuk ezt az elvet. Többéves tapasztalatunk azt mutatja, hogy a kanadai magyarságban elsősorban a Nyugaton hosszú évek óta már önmagától megszülettek és kifejlődtek azok a közös pontok és érdekek, amelyek bennünket szervezetenül is egy táborba hoztak, hiszen céljaink, érdekeink a legtöbb tekintetben azonosak és egy születő Szövetségnek ezeket a célokat csupán formal keretbe kellett volna, illetve kellene beállítani. Erre meg volt az alkalom. Hogy a legjobb alkalmakat, kik szalasztották el, hogy a szervezetnek kialakulása mindeztől milyen érdekek összeütközésén és milyen egyéb elkövetett hibákon szenvedett hájtórést, arra most már nem térünk ki. Ezek a hibák meg voltak és tagadhatatlan, hogy ma sokkal nehezebb a helyzet, mint volt egy évvel ezelőtt, mégsem tudjuk elhinni, hogy a Szövetséget nem lehet új alapokra fektetve a kanadai magyarság hatalmas és erős váravá kiépíteni.

De ez a kérdés most dől el. Ha a Szövetség jelenlegi lázas állapotából nem gyógyul ki, úgy eltemethetjük. De ha megfelelő orvost találunk, úgy nemcsak, hogy ki fog lábaini a mostani operáció után, hanem új erőre fog kapni és el fogja végezni mindazokat a feladatokat, amelyeket a magyarság joggal vár tőle.

Hogy a gyakorlati kivétel kérdésében is kifejtjük véleményünket; nézetünk szerint — mint már fentebb említettük, — legfontosabb kérdés az új elnök, az új vezető személyében való megállapodás. Ennek megoldása a jelenlegi tisztikarra hárul, amely tisztikar, főleg pedig a központi titkárság, tanúsítson a jövőben jóval több hajlékonyságot és diplomáciát a magyarság itteni intézményével, elsősorban pedig számottevő sajtójával szemben. A tisztességes kanadai magyar sajtó régebben áll fenn, mint a Szövetség és háta megett sok tízezer magyar véleménye csoportosul. Ezt a véleményt nem lehet figyelmen kívül hagyni és miután a magyarság ebben az országban olyan óriási területen szétszórva él, lehetetlen a Szövetség fontos kérdéseiben a saját véleményét is ki nem kérni. A sajtó az, amely a magyarságot a Szövetség életében történő eseményekről tájékoztatni fogja és a sajtó volt eddig is az, amely nem hallgatott el, nem rejtett el a magyarság elől semmit, ami a Szövetség életében történt. Nem titkos paktumokra gondolunk, hanem becsületes, nyílt, férfias tárgyalásokra, amelyeket mindenkor a magyarság nagy és szent ügy sugall.

A tisztikarnak gyorsan kell cselekednie és az új elnököt lehetőleg mielőbb meg kell választania, ha másképp nem, ideiglenes jelleggel.

Ami már most az új elnök személyét illeti, véleményünk szerint az alábbi igen fontos körülményeket kellene figyelembe venni:

1. Az elnök olyan régi kanadai magyar legyen, lehetőleg a Nyugatról, aki itteni munkája, küzdelmei révén a ma

gyarság bizalmát kiérdemelte, akinek jelleme tisztaságához kétség nem fér.

2. Az elnök — legalább is az első években — semmi körülmények között ne tartozzék egyik hajós- vagy vasúttársaság érdekkörébe se, mert a magyar üzletemberek nagyrésze vagy az egyik, vagy a másik társasággal természetesen összeköttetésben áll és ha az elnök szintén hajós vagy vasúttársasági ember, már maga ez a körülmény is elég ahhoz, hogy a Szövetség intézményével szemben nagyarányú ellenzékét teremtsen és ezáltal az ügyet eredeti célunktól, a magyarság egy táborba való tömörítésétől eltávolítsa.

3. Az elnök lehetőleg ne legyen egyházi személy, főleg az első években, miután a különböző felekezetekre való tekintettel itt ugyanaz a veszély fenyeget, mint a fentebbi esetben. Az egyházak szereplése eléggé hangsúlyozva van a jelen pillanatban az által, hogy az egyik a katólikus, a másik pedig a református egyház lelkesége. Gondoskodni kellene arról is, hogy a harmadik magyar egyház, a baptisták is számarányuknak megfelelő képviseletet nyerjenek a tisztikarban.

Ha már most körülnézzünk a mi kis magyar társadalmunkban, nemcsak egy, de számos olyan magyart fogunk találni, akik a fenti követelményeknek minden tekintetben megfelelnek. Az, hogy esetleg ilyenekről eddig nem hallottunk, egyáltalában nem jelenti, hogy ilyenek nincsenek közöttünk. Ha nem hallottunk róluk, annak oka elsősorban az volt, hogy ezek az emberek komoly munkások, akik nem keresik a nyilvános szereplést és akik érthető okokból eddig a kialakulatlan és ismeretlen célu mozgalmától távol tartották magukat. De nekünk ebben a pillanatban éppen ilyen emberre van szükségünk. Egyszerű, józan gondolkodású, becsületes munkásember kell, akinek neve és mult

A HAZUGSÁG JUBILEUMA

Tízéves fennállását ünnepli a „csehszlovák” köztársaság, az az állam, amelynek árulással felduzzasztott határai között több millió magyar és szlovák vergődik idegen bilincsből. Az ünnepség kettős: állami és társadalmi. Állami ünnepséget lehet csinálni és beakárcsítani azokat a „csehszlovák” állam polgárokat is, akiknek anyanyelve, multja és szíve magyar és érzésük, vágyuk minden szála Magyarországra húz.

A felvidéki magyar pártok vezetősége azonban iparkodik megvédeni a magyarokat az ellen a terror ellen, amellyel a cseh hatóságok az ősmagyar lakosságot a társadalmi ünnepségekbe is bele akarják kényszeríteni. A politikai hatalom a Felvidéken a cseheké, az állampolgári jogok, a vagyon és a szabadság felett korlátlanul rendelkezhetnek, a szívnek azonban nem lehet parancsolni. Nincsen az a hatósági intézkedés, amely a keserűséget örömmé, a gyűlöletet szeretetté és az elnyomottságot szabadsággá változtathatná. A csehek esetleg eldicsekedhetnek azzal, hogy az állami ünnepségeken magyarokat is felvonultatnak. Felvonulásokat erőszakkal könnyű megrendezni, láttunk már néhányat, de a magyarság ezeken is dokumentálta már, hogy a nagy cseh birodalom mesterségesen összekovácolt alakulat, amelyben csak a felfalás és az erőszak tartja a lelket, de amelynek egységes társadalmi, megnyugvása az erőszakos cseh megszállás alatt nincs és nem lehet soha.

UNNEPELJE VELÜNK A KARACSONYT A SZULÓHAZÁBAN!
FOGLALJA LE HELYÉT A TÁRSASUTAZÁSRA!

TIZENNÉGY ÉVI ÖZVEGYSÉG UTÁN

IRTA: CSERMELY GYULA

Madame Adrienne Colbertnek kis szatócsüzlete volt Páris sikká torának egyik szegényebb negyedében. Árult minden lehetőt, ami az egyszerű embereknek kellett: hentesárut, halféléket, csemegét is, s akik ott akartak falatozni az üzletben, vajaskenyeret, felvágottat, sajtot s azt leönteni egy-két pohárka likőrrel, azokat is kiszolgált, jó szóval és mosolyogva jó étvágyat kívánt az uraknak. Sőt, mikor a fogyasztó szeszit is kért, saját magának is töltött be egy pohárral és kedvesen kocintott a vendéggel, de annak az árát is moszjónak a számlájához csapta. S moszjós ezt nagyon természetesnek találta: Madame olyan csinos és takaros volt, megértte az ő mosolygása a kis többletet. Hiába no, az udvariasságban a franciák vezetnek.

Madame Colbert — ez volt a lányneve, férjét J. Michelnek hítták — mindjárt a háboru elején özvegygé lett. Ő azt hitte, hogy férje hősi halált halt, holott nagyon dicstelen véget ért. Csak négyhetes férj volt, mikor lángbaborult kelet és nyugat; a mert bolondul szerette asszonyát, az ellenség elől hazaszökött egy napra az asszonyhoz.

Meg is kapta ezért a jól megérdemelt magát. Elfogták és bíraskodták fölötté: a háboru után kitöltendő három évi várbörtönre ítélték.

— Átkozott boche, ennek is csak ő az oka! — dörmögött Michel ur murgesen, s mert az ítélet nem hűtötte le szerelmét, s most még egyszer hazaszökött az asszonyhoz. — Most óvatossá lesz, majd észrevétlenül vizsgálók — gondolta — s azt fogom hazudni, hogy elfogtak a németek, de én hősiessé kívágtam magamat.

Am másodszor is lefűltek a fogdmegek — egy kis külvárosi szállodában találtak rá — s az előbbi háromhoz újabb nyolc évet olvastak a fejére. A háboru után kitöltendő nyolc évi szigorított várbörtönt.

— Átkozott boche! — vicsov gatta Michel a fogait, de a helyett, hogy a boche-okon úgy tölte volna ki bosszúját, hogy vitteül harcoljon ellenük s menél több kárt tegyen fegyverrel sorakban, ehelyett más telt. — Három, plus nyolc, ez tizenegy évi várbörtön — gondolta — érdemes ezt eiszenvedni a boches-okért? Inkább hazaszököm harmadszor is és elbukok az asszonnyal valahol a hegyek között a spanyol határon. Ott megvárom a háboru végét és a győzedelmes háboru után az amnesztiát.

Ott is hagyta a lövészárkot, de még messze volt Páristól, még csak képzeletben élvezte, milyen édes lesz a szép feleségcsókja s már hurcolták is visszafelé a zsandárok. S a hadbíróság most nem ősmert tréfát: harmadszor dezertálás... hálál!

— Van-e még valami óhaja? — kérdezte tőle az ezredparancs-

ja garancia arra, hogy valamennyien megnyugvással követhessük a szavát. Nem államférfiakra van szükség, csupán józan gondolkodású magyar emberekre, akik szeretik fajtájukat és akik minden más érdeket félre tudnak tenni akkor, amidőn a magyarság nagy érdekeiről van szó.

Ilyen ember számtalan van közöttünk, hogy csak a régebben általunk említett neveket soroljuk fel: itt él közöttünk például Bakonyi Jenő, wakawi kereskedő, aki évtizedekkel ezelőtt vándorolt Kanadába, végigment az új haza, az új élet alapításának minden nehézségén, dolgozott, szenvedett, éhezett, de kitartott és munkájának eredményeképpen ma azon a telepen, ahol él, megbecsült polgár vagy a magyarok, mint az angolok előtt. Bakonyi Jenő, amellelt a kanadai és amerikai viszonyoknak kitűnő ismerője, mindig nagy érdeklődést tanúsított a kanadai magyarság problémáival szemben és csak sajnálni lehet, hogy annak idején neve a Szövetség jelölt listájára nem került.

Vagy, hogy más nevet említsünk: ott van Nagy Lajos, esterházyi farmer is, aki negyven évvel ezelőtt jött ebbe az országba és szintén egy küzdelemben gazdag élet eredményeképpen érte el azt az általános megbecsülést, amelyben ma része van.

Ezek mellett a nevek mellett fel lehetne sorolni még számos más is és nekünk ebben a pillanatban még nem feladatunk, hogy akarmelyik esetleges jelölt mellett állást foglaljunk. A Szövetség tisztikara állítsa össze azoknak a jelölteknek listáját, akik véleménye szerint számításba jöhetnek, beszélje meg ezt a dolgot a magyarság hivatott vezetőivel, kérdezze meg a sajtót és megfelelő jóakarattal esetén bizonyára meglesz a mód ahhoz, hogy a Szövetség jelenlegi megingott pozícióját új alapokra fektetve azt valamennyiünk boldogulására szebb és jobb jövő felé vigyük.

A SZÁZÉVES

TOLSZTOJ

Szeptember 9.-én volt százéve, hogy megszületett az oroszok egyik legnagyobb regényírója, az orosz szellem egyik legtökéletesebb képviselője s a forradalom viharának előérzetétől nyugtalan orosz lélek gyötrelmes vergődésének szenvedő mártírja, Leo Nikolajevics Tolsztoj gróf. Ritka hosszu élet jutott neki osztályrészeül, amely alatt módjában volt megkóstolni az élet gyönyörűségét és szenvedését, amelynek folyamán nagy lelki átalakulásokon ment keresztül, szinte újjászületett lelkileg. És már az élet alkonyán állott, mikor új nyugatalanság, kétségbeesés közt vergődő lelkének remegése ütöte el otthonából, ahol mint egy szerű muzsik élt a legnagyobb lemondásban a világ minden javáról. Ezt a végső izgalmat már az ő hatalmas, minden vésszel dacoló szervezete sem bírta ki.

Néhány nappal hazuról történt szökeése után egy vasuti órház szegényes szobájának kemény fekvőhelyén halt meg, családjától távol, nem békülve ki feleségével, aki hiába kért a haldoklóhoz bebocsátatást.

Tolsztoj már ekkor bizonyára beszámíthatatlan volt, mint ahogy lelki gyensúlyának mily megrendülésére vall életének az a korszaka is, amelyben mint második Rousseau szakított kultúrával és civilizációval, az emberiséget a primitív állapothoz akarta visszavezetni egy új vallással, amely bizonytalan keveréke volt az őskereszténységnek sőt az ugynevezett felvilágosodott materializmusnak.

Életének első felében Dosztojevskij mellett ő az orosz szellem leghatalmasabb képviselője s az oroszok legnagyobb írója. Egyik regénye, a Háboru és béke, a Napoleon korabeli Oroszország bámulatos rajza, a világ irodalom egyik legmonumentálisabb alkotása. Másik regénye,

nok, de Villiers őrnagy. Azért volt ő parancsnok, mert a magasabbrangúak közben mind el estek.

— Csak azt kívánom, őrnagy ur, hogy ne közöljék az asszony nyál csuf végemet. Szegény Adrienne-omnak ez a halálát okozná.

— Csak nem írhatjuk neki azt hogy férje hősi halált halt?! — Majd talál az őrnagy ur valami formulát. Azt, hogy ki-lyégeztek, ne közöljék vele, könyörgöm.

A sortüz eldőrdült s de Villiers őrnagy talált is kellő formulát. — Madame, — írja az asszonynak — tudatom önnel, hogy férje a mai napon elvesztette életét. Két golyót a fejébe, kettőt a szívbe kapott... fogadjon őszinte részvétemet: de Villiers őrnagy.

No, diplomata sem találhatott jobb formulát. Két golyót a fejébe, kettőt a szívbe kapott; igazán arra való a beszéd, hogy elrejtjük vele azt, amit gondolunk.

Madame Colbert nem rohand a Szajjának, mikor megkapta de Villiers őrnagy levelét. Egyszerű kispolgári asszony volt: egyenes eszével azt olvasta ki a szűk szavú sorokból, hogy férje a házáért hősi halált halt. Milyen fontos helyen védhette is hazáját a megdicsőült, hogy négy golyótól is találva vértett el! Négyen is fogták rá puskájukat s ő helyt állt... ah hősi volt J. Michel.

No, Colbert asszony nem rohand a Szajjának; férje vagyonával szatócsüzletet nyitott s még gyászruhát sem öltött, két

okból nem. Először is, mert mon Dieu: üzletbe nem illik a fekete; nem komorságot, csak derűt akar a vevő; másodszor: gyászolhat-e francia asszony, ha férje a hazáért halt meg? Még azt hinnék róla, hogy sajnálja a hazától azt az áldozatot.

Tisztességgel ellátta üzletét; négy évig, nyolc évig, tizenegy évig, de az igrige sem mondhatá, hogy megvénült. Haja szőke, arca őrde maradt és hamvas, talán azért, mert örökké mosolygott; és kellemes külsejét még o meitte, hogy pedánsan tiszta volt s mindig hófehér batizst volt rajta.

Buzgólkodott is körülötte nem egy ember. — Madame Adrienne szép is volt. Jó párti is — de kosarat kapott mindenki, aki kérte. Először is, mert vagy szeányek voltak, vagy rendetlen emberek, hozzá betegek is, és azután — ez volt a főérve — hős halott férje nevével ő vesse el! Jamais, ez nagy kegyetlenség lenne!

Özvegyiségének tán hetedik évében Madame-ot egy katona-tiszt kérte. Nem tényleges, csak nyugalmazott százados, aki egészségese is volt, pár frankkal is bírt, rendes ember is volt, és Madame komoly küzdelmet vívott magával. Hozzámenjen-e, ne menjen-e? ... egy százados! De ennek is csak kosarat juttatott. Mert hősi halott férje csak közlegény volt, már most mit közlegény hozza, Michel, ha ő felesegül menne a tiszt urhoz? Szív fájdalommal azt mondaná: hja egy százados! Mi ehhez képest egy közlegény?! És azután, gon